

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2016
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ :
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Η οικονομική πλευρά της βίας των ανηλίκων

Σε γήπεδα, σε σχολεία, σε πανεπιστήμια, στις διαδηλώσεις, και γενικότερα στην καθημερινότητα, φαίνεται να εξαπλώνεται στη χώρα μας η βία των νέων και των ανηλίκων, ακόμη και με τη μορφή σχετικά οργανωμένων ομάδων-συμμοριών.

Οι συμπεριφορές ανομίας φανερώνουν, εκ πρώτης όψεως, κάποιου είδους κοινωνική αποσύνθεση ή και ενδημική παρακμή. Ωστόσο, ας μην είμαστε υπερβολικοί. Υπάρχει όπως φαίνεται έξαρση των ανωτέρω φαινομένων, αλλά επειδή ίσως η κοινή γνώμη δεν είναι εξοικειωμένη με όλα αυτά, η αγανάκτηση και η προσοχή της ίσως να είναι μεγαλύτερη από το πραγματικό διακύβευμα*, τουλάχιστον επί τους παρόντος.

Χοντρικά, οι δύο συμβατικές σοφίες-απόψεις που διαμορφώνονται σχετικά με την ερμηνεία του φαινομένου είναι από τη μία πλευρά, το **ζοφερό** οικονομικό περιβάλλον και τα μελλοντικά οικονομικά αδιέξοδα (ανεργία κ.τ.λ) ιδίως στις υποβαθμισμένες περιοχές, γεγονός που ωθεί τους νέους σε παραβατικές συμπεριφορές, αφού δεν έχουν να χάσουν τίποτα. Αντιθέτως, με την **«εκπαίδευση στη βία και στην μικροπαρανομία»** μπορεί άυριο να κερδίσουν το ψωμί τους στην αγορά του εγκλήματος.

Όμως, το φαινόμενο της βίας ή και των καταλήψεων που συνοδεύονται από καταστροφές σε υποδομές κ.τ.λ, δεν περιορίζεται στα

σχολεία των φτωχών συνοικιών, αλλά επεκτείνεται και σε μεσοαστικές ή και σε συνοικίες και σχολεία των ευκατάστατων τάξεων.

Από την άλλη, η «αυταρχική» άποψη τονίζει την απουσία κατάλληλης και επαρκούς... τιμωρίας ή και αυστηρών μέτρων αποτροπής. Σχετικά ο καθηγητής οικονομικών του Σικάγο Στίβεν Λέβιτ έχει βρει ότι στις ΗΠΑ, στις αυστηρές με την παραβατικότητα των ανηλικών πολιτείες, τα ποσοστά των εγκλημάτων αυξάνουν κατά 23% με την ενηλικίωση, ενώ αντιστρόφως, εκεί που ο νόμος είναι «χαλαρός» με τους ανηλικούς, η αύξηση της παραβατικής συμπεριφοράς με την ενηλικίωση δεν αυξάνει παρά μόνο κατά 4%. Επομένως, η τιμωρία που αντιμετωπίζει ένας έφηβος οπωσδήποτε **παίζει** ρόλο στη συμπεριφορά του.

Όμως, σε κανένα από τα δύο συστήματα νομικών κινήτρων η συνολική παραβατικότητα δεν **μειώνεται** ή, έστω, δεν μειώνεται δραστικά. Αυτό σημαίνει ότι οι λόγοι της παραβατικής συμπεριφοράς υπάρχουν και δημιουργούνται πέρα και δίπλα από το κίνητρο που αφορά την τιμωρία. Στην Αγγλία για παράδειγμα, η συνολική βία γύρω από το ποδόσφαιρο δεν έχει μειωθεί, παρά το ότι δεν συμβαίνουν επεισόδια μέσα στα γήπεδα.

Εκεί, ακριβώς, επειδή το ποδόσφαιρο είναι πια ένα εξαιρετικό εμπόρευμα στο οποίο εμπλέκονται πολυεθνικές και καταναλώνεται ευρύτερα (και) από τη μεσαία τάξη, η βία «σπρώχτηκε» έξω από τα γήπεδα. Σε τελική ανάλυση, βία υπάρχει και θα υπάρχει, εφόσον το σύστημα αναπτύσσεται και βαθαίνει και μαζί του βαθαίνουν και οι αντιθέσεις των ομάδων και των τάξεων.

Όσον αφορά ιδιαίτερα τη σχολική ζωή, σημασία έχει η **κυρίαρχη** ομάδα που σχηματίζεται μέσα στο σχολείο, όπως φυσικά και οι πρώτες προσωπικότητες που ξεχωρίζουν για να τραβήξουν την προσοχή και να συγκεντρώσουν κάποια «ισχύ», αμφισβητώντας το status quo. Στη συνέχεια, η ομάδα επιρροής με τα κίνητρα που διαμορφώνει, καθορίζει και επιβάλλει εύκολα με τη συλλογική δράση της τα χαρακτηριστικά και τις συμπεριφορές στον ευρύτερο κύκλο των ανηλίκων, πολλώ δε μάλλον αφού πρόκειται για ευεπηρεάστα παιδιά που φυσιολογικά πειραματίζονται για πρώτη φορά με τις **εντάξεις** σε κοινωνικές ομάδες.

Αν δεν συμμετάσχεις στην κατάληψη του σχολείου, μπορεί να αποκλειστείς από την κοινωνική ζωή του και τις προσωπικές σχέσεις που αναπτύσσονται εκεί και αυτή είναι η χειρότερη τιμωρία για έναν έφηβο. Ο παράγοντας αυτός δεν πρέπει να υποτιμάται. Το παράδειγμα της Βέροιας δείχνει ότι η διαφορετικότητα, είτε ως διάκριση ή και ευφυΐα, σε ένα «ακατάλληλο» περιβάλλον είναι ρετσινιά, που οδηγεί σε κυρώσεις και περιθωριοποίηση, όπως τονίζει ο Λέβιτ.

Θοδωρής Πελαγίδης, *Ελευθεροτυπία*, 5 Νοεμβρίου 2006.

διακύβευμα: αυτό που μπορεί να χάσει ή να κερδίσει κανείς σε ένα εγχείρημα ή επιχείρηση. Αυτό που επιδιώκει να πετύχει, να κερδίσει κ.λπ. κανείς σε ανταγωνισμό: «το βασικό ^ της επόμενης εκλογικής μάχης θα είναι...» -ΣΥΝ (μτφ.) στοίχημα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να αποδώσετε την περίληψη του κειμένου. (100-120 λέξεις)

Μονάδες 25

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω προτάσεις γράφοντας την ένδειξη Σωστό ή Λάθος για καθεμιά ξεχωριστά.

1. Το φαινόμενο της βίας ή και των καταλήψεων που συνοδεύονται από καταστροφές σε υποδομές περιορίζεται στα σχολεία των φτωχών συνοικιών.
2. Η τιμωρία που αντιμετωπίζει ένας έφηβος οπωσδήποτε **παίζει** ρόλο στη συμπεριφορά του.
3. Βία θα υπάρχει εφόσον βαθαίνουν και οι αντιθέσεις των ομάδων και των τάξεων.
4. Η ομάδα επιρροής με τα κίνητρα που διαμορφώνει, δεν καθορίζει και δεν επιβάλλει εύκολα με τη συλλογική δράση της τα χαρακτηριστικά και τις συμπεριφορές στον ευρύτερο κύκλο των ανηλίκων.
5. Η πιθανότητα αποκλεισμού ενός εφήβου λόγω μη συμμετοχής στην κατάληψη από την κοινωνική ζωή του και τις προσωπικές σχέσεις που αναπτύσσονται εκεί δεν είναι η χειρότερη τιμωρία.

Μονάδες 10

B2. *«Από την άλλη, η «αυταρχική» άποψη... παίζει ρόλο στη συμπεριφορά του»:* Ποια η δομή και ο τρόπος/τρόποι ανάπτυξης της 5ης παραγράφου;

Μονάδες 5

B3. *«Από την άλλη, η «αυταρχική» άποψη... παίζει ρόλο στη συμπεριφορά του»:* Ποιον τρόπο και ποια μέσα πειθούς μετέρχεται ο αρθρογράφος στην 5η παράγραφο; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 4

B4. (ανεργία κ.τ.λ) (3^η παραγραφος): να αιτιολογήσετε τη χρήση της παρένθεσης.

«εκπαίδευση στη βία και στην μικροπαρανομία» (3^η παραγραφος): να αιτιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών.

Μονάδες 2

B5. α) ζοφερό, παίζει, μειώνεται, κυρίαρχη, εντάξεις. Να δώσετε για την κάθε λέξη του κειμένου μια συνώνυμη.

β) εξαπλώνεται, έξαρση, συμβατικές, αδιέξοδα, αποτροπής. Να δώσετε για την κάθε λέξη του κειμένου μια αντώνυμη.

Μονάδες 10

B6. Όμως, το φαινόμενο της βίας ή και των καταλήψεων που συνοδεύονται από καταστροφές σε υποδομές κ.τ.λ, δεν περιορίζεται στα σχολεία των φτωχών συνοικιών.

Να αναγνωριστεί το είδος της σύνταξης (ενεργητική - παθητική) και να μετατραπεί στο αντίθετο είδος.

Μονάδες 4

Γ. Το σχολείο αποτελεί μια μικρογραφία της κοινωνίας και ως εκ τούτου θέτει κάποιους κανόνες για να εξασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία του. Ωστόσο, αρκετά συχνά αυτή η λειτουργία παρεμποδίζεται από παραβατικές συμπεριφορές, από εκρήξεις θυμού και επιθετικότητας των εφήβων, που αργότερα έρχονται, όπως είναι φυσικό, αντιμέτωποι με ανάλογες ποινές. Σε άρθρο που καλείστε να δημοσιεύσετε στην

εφημερίδα του σχολείου αναφέρεστε στις συνέπειες της εφηβικής επιθετικότητας τόσο εντός όσο και εκτός σχολικής τάξης και στην αξία της σχολικής ποινής ως μέσου υπευθυνοποίησης του νεαρού ατόμου ειδικά. (500-600 λέξεις)

Μονάδες 40

Σας εύχομαι κάθε επιτυχία!

Το ντόπινγκ του καταναλωτισμού

(7/11/2014 Πετροπούλου Μαρία, ΤΟ ΒΗΜΑ)

Καθημερινός ενημερωτικός βομβαρδισμός για εβδομάδα εκπτώσεων, άνοιγμα καταστημάτων και την Κυριακή και συνεχή διαφημιστικά μηνύματα για καταναλωτικά αγαθά και προσφορές κάθε είδους. Ένα φαινόμενο που αιχμαλωτίζει το αγοραστικό κοινό στο πάθος της σπατάλης, ερεθίζοντας τις αγοραστικές του επιθυμίες και φενακίζοντάς το με διάφορα μέσα και τεχνικές, ώσπου το εγκλωβίζει σε έναν κυκεώνα άχρηστων και περιττών αγορών.

Πράγματι, τα περισσότερα άτομα και κυρίως οι γυναίκες, που θεωρούνται καλύτεροι καταναλωτές, αδυνατούν να αντισταθούν στις πιέσεις, στα μέσα και στις τεχνικές που μετέρχονται οι διαφημιστές, οι οποίοι με ύπουλο και συνάμα διακριτικό τρόπο, πουλάνε όνειρα και κατασκευάζουν επιθυμίες, πετυχαίνοντας να ασκήσουν ψυχολογική πίεση στον καταναλωτή, αφού του προκαλούν «πλύση εγκεφάλου» και τον οδηγούν σε σύγχυση.

Δεν είναι όμως μόνο τα διαφημιστικά κόλπα και οι τεχνικές υποβολής του υποσυνειδήτου που συντείνουν στην ενίσχυση αυτής της καταναλωτικής μανίας που διακρίνει τον σύγχρονο άνθρωπο, αλλά και η ανάγκη ορισμένων να γεμίσουν την άδεια τους ζωή, το εσωτερικό τους έλλειμμα και το υπαρξιακό τους κενό με κάποια υποκατάστατα υλισμού. Είναι και μια <<ωνιομανία>> (ψυχαναγκαστική καταναλωτική συμπεριφορά) που οδηγεί σε έναν φαύλο κύκλο καταναλωτικής υστερίας και φρενίτιδας. Και δεν είναι τίποτε άλλο από μια εμμονή και μια εξάρτηση που οφείλεται εκτός των άλλων σε μια αίσθηση πλασματικής συναισθηματικής πληρότητας και εφήμερης ευτυχίας που επαναλαμβάνεται ασυνείδητα στο διηνεκές του χρόνου.

Πρόσφατες έρευνες, έδειξαν πως η υπερκατανάλωση είναι μια εναλλακτική μέθοδος προκειμένου να υπερκεράσουμε τα βαθύτερα προβλήματά μας, ενώ τα υλικά αγαθά αποτελούν παρηγορητικά υποκατάστατα της πραγματικής ανάγκης μας για επικοινωνία και ουσιαστική επαφή. Το υπερκαταναλωτικό άτομο αντιμετωπίζει κάθε αγορά του σαν ένα βάλαμο παρηγοριάς και ανακούφισης ή σαν τον καταλύτη της στρεσογόνου κατάστασης που βιώνει στην ανιαρή καθημερινότητά του. Γιατί, όντως, η «αγοραθεραπεία» προκαλεί μια έντονη και ηδονική ευφορία που ναρκώνει κάθε μηχανισμό αντίστασης στον άκρατο καταναλωτισμό.

Επίσης, ξεγελιόμαστε πως η κατοχή υλικών αγαθών ενισχύει την αυτοεικόνα μας, καλύπτει την ανάγκη για επίδειξη και προσδιορίζει την κοινωνική μας ταυτότητα. Και ως μικρονοϊκοί αλαζόνες κατακλυζόμαστε από την ιδεοληψία πως η υπερβολική κατοχή υλικών αγαθών εξασφαλίζει την απόλυτη ευτυχία προσωπική και οικογενειακή προκαλώντας παράλληλα μια αίσθηση υπεροχής έναντι αυτών που δεν διαθέτουν ισάξιο υλικό πλούτο και ανάλογη οικονομική ευχέρεια.

Οφείλουμε όμως να συνυπολογίσουμε τις συνέπειες, οι οποίες είναι επιζήμιες για το άτομο και την κοινωνία και συχνά μη αναστρέψιμες. Καταρχάς, οι οικονομικές αντοχές ασφυκτούν με άμεση απόρροια τον εργασιακό εγκλωβισμό και κατ' επέκταση τον σωματικό, ψυχικό και ηθικοπνευματικό εξανδραποδισμό μας. Το σημαντικότερο, όμως, είναι πως επιδιδόμενοι σε ένα ξέφρενο κυνήγι ύλης δεν μας μένει πλέον χρόνος για μια ουσιαστική ακρόαση και επαφή

με τον διπλανό μας, ένα χαμόγελο στον συνάνθρωπό μας, μια αγκαλιά στα αγαπημένα μας πρόσωπα, αλλά παραμένουμε καταδικασμένοι σε έναν ασφυκτικό κλοιό απομονωτισμού. Μοναδική λύση για να βγούμε από τους λαβύρινθους του καταναλωτισμού είναι να ανακαλύψουμε τους κρουνούς της πραγματικής ευτυχίας, ως αντίδοτο στην καταναλωτική φρενίτιδα και να απεξαρτηθούμε από σύνδρομο του καταναλωτισμού, ώστε να μην εξαντλούμαστε στο αέναο παιχνίδι του υλικού ευδαιμονισμού. Να αντισταθούμε στις στρατηγικές της διαφήμισης και να συνειδητοποιήσουμε πως είναι αδύνατον με την αγορά ενός προϊόντος να **οικειοποιηθούμε** και το ιδανικό περιβάλλον που έμμεσα μας υπόσχεται. Πρέπει να **ιεραρχήσουμε** τις ανάγκες μας και να διακρίνουμε τις πραγματικές από τις πλασματικές, θέτοντας όρια στο αίσθημα ανικανοποίητου που μας διακρίνει.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να γραφεί η περίληψη του παραπάνω κειμένου. (80-100 λέξεις) (μονάδες 25)

B1) <<Το υπερκαταναλωτικό άτομο αντιμετωπίζει κάθε αγορά του σαν ένα βάλαμο παρηγοριάς και ανακούφισης ή σαν τον καταλύτη της στρεσογόνου κατάστασης που βιώνει στην ανιαρή καθημερινότητά του>>: Να αναπτύξετε το περιεχόμενο του παραπάνω χωρίου σε μία παράγραφο 80-100 λέξεων. (μονάδες 10)

B2) α) Ποιά συλλογιστική πορεία διακρίνεται στην τελευταία παράγραφο του κειμένου; (μονάδες 2)

β) Πως επιτυγχάνεται η συνοχή μεταξύ των παραγράφων του κειμένου; (μονάδες 6)

B3) α) μετέρχονται, συντείνουν, εφήμερης, υπερκεράσουμε, εξανδραποδισμό, αέναο, πλασματικές: να γραφεί ένα συνώνυμο για καθεμία από τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου. (μονάδες 7)

β) ευχέρεια, οικειοποιηθούμε, ιεραρχήσουμε: με καθεμία από αυτές τις λέξεις να γράψετε μία πρόταση. (μονάδες 3)

B4) α) Να βρεθούν μέσα στο κείμενο πέντε λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούνται μεταφορικά και κατόπιν να δικαιολογήσετε την επιλογή της συγγραφέως. (μονάδες 3)

β) <<Πρέπει να **ιεραρχήσουμε** τις ανάγκες μας και να διακρίνουμε τις πραγματικές από τις πλασματικές, θέτοντας όρια στο αίσθημα ανικανοποίητου που μας διακρίνει. >>: τι είδους σύνταξη χρησιμοποιεί σε αυτό το απόσπασμα η συγγραφέας; Αφού δικαιολογήσετε την επιλογή της, να τη μετατρέψετε στο άλλο είδος. (μονάδες 4)

Γ. Σε μια επιστολή σας προς το ΚΕ.Π.ΚΑ. (Κέντρο Προστασίας Καταναλωτή) να επισημάνετε για ποιούς λόγους ο σύγχρονος άνθρωπος επηρεάζεται σε τόσο μεγάλο βαθμό από τις δαιφημίσεις και με ποιούς τρόπους μπορεί να προφυλαχθεί από τις αρνητικές συνέπειες της διαφήμισης. (500-600 λέξεις) (μονάδες 40)

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 24 ΜΑΪΟΥ 2017
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ Γ΄ ΤΑΞΗΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Πνευματική ελευθερία και φανατισμός

Αν ο αρχαίος ελληνικός κόσμος παραμένει ίσαμε τώρα ένα αζεπέραστο πρότυπο ελεύθερου στοχασμού, τούτο οφείλεται στην ανάγκη που ένιωσε ο Έλληνας άνθρωπος, μόλις αναγνώρισε τον εαυτό του, να κρίνει και να αποφασίζει μόνος του, να στέκεται με λογική αντίκρυ στον κόσμο. Η έλλειψη φανατισμού βρίσκεται λοιπόν μέσα στην ουσία του κλασικού ελληνικού πνεύματος.

Ο αρχαίος Έλληνας μπόρεσε να διεισδύσει στα σπλάγχνα των κοσμικών προβλημάτων, να τα κρίνει όλα από την αρχή. Πραγματοποίησε ηρωική έξοδο από το κέλυφος του δογματισμού, αρνήθηκε την αυθεντία, λυτρώθηκε από τη σύμβαση και το συμβιβασμό και αναζήτησε ερμηνείες περισσότερο σύμφωνες με την πραγματικότητα. Είναι φυσικό πως λαθεύτηκε σε πολλά. Άοπλος, χωρίς μέσα, με μόνη την πνευματική του ρώμη, έβαλε, όμως, τον θεμέλιο λίθο των μελλοντικών εξελίξεων. Ο Σωκράτης είναι το τέλειο πρότυπο του ελεύθερου στοχασμού. Ήδη στον «Κρίτωνα», τον ακούμε, δεσμώτης και μελλοθάνατος, να βεβαιώνει πως σε τίποτε άλλο δεν πείθεται παρά μόνο στο λόγο που, όταν συλλογίζεται, του φαίνεται ο σωστότερος. Ο Σωκράτης είναι ο αιώνιος συζητητής, ο στοχαστής που ένιωσε τη σημασία της θέσης και της άρσης. Φυσικά, ξεκινάει από το τίποτε και η αλήθεια είναι η αδιάκοπη μέριμνά του.

Σήμερα, τη θέση του φιλοσοφικού στοχασμού παίρνει το δόγμα. Το δόγμα δεν έχει κοσμική προέλευση, έρχεται από μακριά και δεν επιδέχεται αντίρρηση. Ή το πιστεύεις ή δεν το πιστεύεις. Το δόγμα δεν κατοχυρώνεται από τους **αυστηρούς** κανόνες της λογικής. Δεν ευνοεί τις αποδείξεις. Μερικοί κατά καιρούς το αμφισβητούν, αλλ' αυτοί ονομάζο-

νται «αιρετικοί» και καταδιώκονται. Για τούτο και κατά κανόνα οι απολυταρχίες ευνοούν την κοινωνική αθλιότητα και την απαιδευσία. Ο απαίδευτος, γεμάτος δεισιδαιμονίες και προλήψεις, υποτάσσεται εύκολα στην εξουσία. Κι αν καμιά φορά εξεγερθεί, η εξέγερσή του είναι απόρροια στυγνής απόγνωσης. Αφώτιστα, απαίδευτα, άβουλα πλάσματα που αντιδρούν χωρίς σκοπό.

Φυσικά, με το πέρασμα του καιρού, αναπτύσσεται η κριτική σκέψη. Και είναι η παιδεία που προικίζει τον κάτοχό της με την αρετή της προσωπικής ευθύνης. Τον αναγκάζει ν' αναρωτηθεί για πολλά και ν' απαιτήσει πειστική απόκριση –ενώ το καθησυχαστικό είναι να μην αναρωτιέται ο άνθρωπος. Η ουσία της ανθρωπιστικής παιδείας είναι ο αντιδογματισμός. Η παιδεία δημιουργεί αναστάτωση στον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου και του δημιουργεί ώρες γόνιμης περισυλλογής, που σιγά σιγά τον μεταμορφώνουν σ' έναν **αυτόφωτο** πνευματικό οργανισμό.

Ο απαίδευτος μπορεί να δεχτεί και να χρησιμοποιήσει και ο ίδιος ένα σύνθημα, χωρίς καλά καλά να νιώθει τη σημασία του. Ο ευπαίδευτος δεν **υιοθετεί ανεμπόδιστα** τα συνθήματα. Πρώτα τα ζει και δεν τα αποδέχεται παρά για όσο τα θεωρεί χρήσιμα. Η πνευματική ζωή είναι πολύ ευαίσθητη και συνάμα πολύ ανθεκτική, η ταλαιπωρία την πεισματώνει. Δεν θα υποστηρίξω ότι η ελευθερία είναι απεριόριστη. Αλλά, η ελευθερία του πνεύματος μπορεί και πρέπει να είναι, αρκεί πάντα να υπηρετεί τον Άνθρωπο. Κι εδώ βρίσκεται το κρίσιμο σημείο, όπου οι καιροί μας κρίνουν και κρίνονται.

Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος, Κείμενο διασκευασμένο.

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις. (Μονάδες 25)

B₁. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω διαπιστώσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

A. Κατά τον συγγραφέα ο αρχαίος ελληνικός κόσμος είχε αποποιηθεί το φανατισμό.

B. Σύμφωνα με το συγγραφέα τα απολυταρχικά πολιτεύματα ευνοούν το φανατισμό για να εξεγείρονται οι πολίτες.

Γ. Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι η παιδεία ηρεμεί τον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου και τον κάνει να μην αναρωτιέται.

Δ. Κατά το συγγραφέα ο ευπαιδευτος αποδέχεται τα συνθήματα όσο τα θεωρεί χρήσιμα.

E. Ο συγγραφέας διατείνεται ότι η ελευθερία είναι απεριόριστη. (Μονάδες 10)

B₂. α) Ποιον τρόπο και ποιο μέσο πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην πρώτη παράγραφο; (Μονάδες 2)

β) Ποια συλλογιστική πορεία ακολουθεί ο συγγραφέας στην τρίτη παράγραφο; (Μονάδες 2)

B₃. α) Σε τι αποσκοπεί ο συγγραφέας με τη χρήση του γ' προσώπου; (Μονάδες 2)

β) Να μετατρέψετε τη σύνταξη από ενεργητική σε παθητική στο απόσπασμα: «*Η παιδεία δημιουργεί αναστάτωση στον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου και του δημιουργεί ώρες γόνιμης περισυλλογής, που σιγά σιγά τον μεταμορφώνουν σ' έναν αυτόφωτο πνευματικό οργανισμό.*» (Μονάδες 3)

B₄. Με ποιους τρόπους έχει αναπτυχθεί η δεύτερη παράγραφος και με ποιον η τελευταία; (Μονάδες 6)

B₅. α) Να γράψετε ένα σ υ ν ώ ν υ μ ο για κάθε μια από τις λέξεις: **διεισδύσει, αρνήθηκε, μέριμνα, παιδευσιά, στυγνής, ανεμπόδιστα, υπηρετεί.** (Μονάδες 7)

β) Να γράψετε ένα α ν τ ώ ν υ μ ο για κάθε μια από τις λέξεις: αυστηρούς, αυτόφωτο, υιοθετεί. (Μονάδες 3)

Γ. Να συντάξετε ένα άρθρο (500-600 λέξεις) για την εφημερίδα του δήμου σας, με αφορμή την έξαρση του φανατισμού στις μέρες μας, στο οποίο α) να αναφέρετε παραδείγματα φανατικής συμπεριφοράς από την καθημερινότητα, β) να αναπτύξετε τι οφείλει να κάνει το άτομο, η πολιτεία και η εκπαίδευση, ώστε να περιορίσουν το φανατισμό και να καταστήσουν τον άνθρωπο έναν αυτόφωτο πνευματικό οργανισμό. (Μονάδες 40)

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ